

ن. روشن

گذارِ پاکستان به "سکولاریسم"

یک امید واهی!

بعد از پیروزی مجدد پرویز مشرف در انتخابات ریاست جمهوری که از حمایت غرب خاستاً ایالات متحده و انگلیس برخوردار بود، این زمزمه ها شنیده می شود، که با برگشت مخالفین قبلی او از جمله خانم بینظیر بوتو به پاکستان، که در یک تفاهم و مشوره با غرب صورت گرفته است، مشرف و در مجموع نظامیان پاکستان، به سوی ایجاد یک دولت "سکولار" (غیر مذهبی)، روی آورده اند، امیدی که در یک کوتاه مدت در آن سرزمین میسر نیست! در تبصره که تحت نام "پایان بازی دوگانه ارتش، پاکستان و گذار به سکولاریسم" از بی بی سی انتشار یافت آمده است:

"به نظر میرسد دوران بازی دوگانه برای ارتش پاکستان آرام آرام به سر می رسد؛ دورانی که ارتش میتواند هم از تئورهای مذهبی پشتیبانی کند و حافظ هویت اسلامی خوانده شود، و هم کمکهای مالی جهان غرب و بویژه ایالات متحده آمریکا را به سوی این کشور سرازیر ببیند."

و اما حقیقت از این قرار است که، دوران "بازی دوگانه" ایکه از آن یاد آوری شده است، دورانی نبوده که پاکستان خود سرانه و به ابتکار خود آن را در صحنه عمل مورد اجرا قرار می داده است، بلکه دورانیست که از "واشنگتن" و "لندن" اداره میشد و پاکستان به مثابه میخ نفاق در بین کشور های افغانستان و هندوستان، بخاطر آن ایجاد و کوبیده شد، که این دو کشور را که در برابر استعمار بریتانیا قد علم کرده بودند و به آزادی سیاسی رسیدند، به زعم خویش مجازات کرده باشند.

اکنون که افغانستان دیگر یک کشور حایل در بین دو قدرت قرار ندارد و بیک کشور "دوست" مبدل شده و هندوستان نیز با غرب و خاصتاً ایالات متحده نزدیک شده است، پاکستان دیگر حق ندارد مانند قبل "اسلامی" عمل کند. در اسلامی بودن پاکستان دیگر منفعت غرب وجود ندارد و امروز برعکس دیروز پاکستان باید در راه ایجاد یک دولت مدنی و "سکولار" تلاش نماید.

فشارهای اخیر غرب بر پاکستان و احتمالاً تضمین موفقیت مشرف در انتخابات اخیر از جانب غرب، این امید را بوجود آورده است که پاکستان به تربیه و پرورش تروریستها در قلمروش خاتمه داده و در بسر رسانیدن اهدافی که پای ایالات متحده را به منطقه کشانید، نقش واقعاً دوستانه اش را ایفاء نماید.

جای شک نیست که مشرف و دولت های بعدی در آنکشور، مُرید وار اهداف غرب را در منطقه برآورده خواهند ساخت، اما اینکه پاکستان را به "سکولاریسم"، یعنی غیر اسلامی ساختن به این زودی بکشانند، امریست ناممکن و هدفیست دراز مدت، زیرا حد اقل سه نسل اخیر این کشور، زیر نام "اسلامی ساختن جامعه" در آن سرزمین تربیه شده و زندگی کرده اند. اینکه فروپاشی شوروی و متعاقب آن اشغال افغانستان توسط ایالات متحده آمریکا، یک حادثه غیر قابل پیشبینی برای جهان غرب بود، تبدیل آنی "پاکستان غیر سکولار" به "پاکستان سکولار"، جز یک آرمانی بیش نیست و باید حد اقل دو نسل دیگر برای چنین یک تحول اجتماعی-سیاسی در پاکستان، نه تنها کار سیاسی انجام دهد و ملیارد ها دالر به مصرف برسد، بلکه عملاً قربانی های بیشماری نیز داده شود. این قربانی دادننها هم اکنون آغاز شده و دامنه جنگ و بی ثباتی آرام آرام به سوی پاکستان، کشوری که سه دهه جنگ، آتش و خون را بر کشور ما تحمیل نمود، عملاً کشانیده شده است، چنانچه در مقدم بازگشت خانم

بینظیر بوتو صدراعظم قبلی پاکستان کہ بعد از ہشت سال تبعید بکشور بازگشت،
۱۳۰ تن کشته و بیش از ۶۰۰ تن زخمی شدند!

www.ayenda.org